



Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Statens Hus, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Liv Murberg
Sosial- og helseavdeling

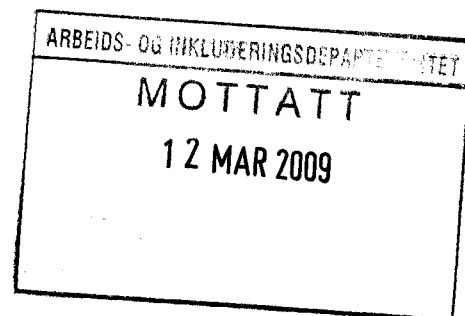
Innvalgstelefon
73 19 91 53

Vår dato
09.03.2009
Deres dato
23.01.2009

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2009/1600-721.0
Deres ref.
200806550/AM

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8004 Dep

0030 OSLO



Høring - lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har mottatt departementets brev av 23.01.09 med forslag til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Lovforslaget innebærer at de kommunale tjenester som skal inngå i NAV kontorene, reguleres i egen lov. Det foreslås dessuten at fylkesmannen skal føre tilsyn med kommunens forvaltning av tjenestene og at kommunen skal føre internkontroll. Lovforslaget tilsvarende etter departementets mening, for øvrig stor sett de gamle bestemmelsene og de forandringer som er gjort i enkelte bestemmelser, er stort sett en videreføring av det som nå oppfattes som gjeldende rett. De språklige forenklinger i enkelte bestemmelser, medfører heller ikke til en forandring av innholdet i bestemmelsen.

Fylkesmannen slutter seg til forslaget om å samle lovbestemmelsene om de kommunale tjenester i en egen lov. Fylkesmannen er enig i skillet mellom tjenester av økonomisk og arbeidsrettet karakter og øvrige kommunale helse- og omsorgstjenester. Fylkesmannen vil likevel understreke at grupper av sosialhjelpsmottagere har store og kompliserte hjelpebehov som medfører flere og andre tjenester enn arbeidsrettede tiltak vil kunne ivareta. Dette vil kunne være tjenester etter sosialtjenesteloven § 4-2 og § 6-1, rus, i form av praktisk bistand i hjemmet, oppfølging og lignende. Kravene til samordning og samarbeid mellom forvaltnings- og hjelpeinstanser økes ved lovforslaget. En felles lovbestemmelse for de kommunale tjenestene i NAV vil imidlertid ikke løse de organisatoriske utfordringer som ligger her.

Fylkesmannen er enig i forslaget om at lovens formål og virkeområde utvides til også å skulle fremme overgang til arbeid. Fylkesmannen er imidlertid mer i tvil om at lovforslaget ikke viderefører formuleringen i § 1-1 litra b om at loven skal bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig. På en måte er det naturlig at dette vil ligge i en ny kommunal omsorgslov. På den annen side må økonomisk sosialhjelp og arbeidsrettede tiltak også ha som formål å bidra til at vedkommende tjenestemottaker skal bli i stand til å leve et selvstendig liv. Dersom dette tas ut av formålsbestemmelsene, vil det kunne bidra til at tjenestemottakerens sammensatte behov ikke i tilstrekkelig grad utredes og samordnes med f.eks tjenester etter sosialtjenestelovens kap. 4, sosiale tjenester.

| | Embetsledelse og administrasjonsstab | Kommunal- og beredskapsavdeling | Oppvekst- og utdanningsavdeling | Sosial- og helseavdeling | Landbruk og bygdeutvikling | Miljøvern-avdeling |
|----------|--------------------------------------|-----------------------------------|---------------------------------|--------------------------|----------------------------|--------------------|
| Telefon | 73 19 90 08 | 73 19 90 00 | 73 19 90 00 | 73 19 90 00 | 73 19 90 00 | 73 19 90 00 |
| Telefaks | 73 19 91 01 | 73 19 91 01 | 73 19 93 51 | 73 19 93 01 | 73 19 91 01 | 73 19 91 01 |
| E-post: | postmottak@finst.no | Internett: www.fylkesmannen.no/st | | | | |

Fylkesmannen slutter seg til departementets forslag om at fylkesmannens tilsynsansvar utvides til også å omfatte tilsyn med kommunens forvaltning av stønad til livsopphold (sosialhjelp), kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad. Fylkesmannen har i dag tilsyn med andre bestemmelser i sosialtjenesteloven, og det er lite hensiktsmessig at bestemmelsene om økonomisk sosialhjelp ikke skal være underlagt statlig tilsyn. Etter Fylkesmannens mening vil bestemmelsene om tilsyn og internkontroll med økonomisk sosialhjelp, kunne bidra til å styrke rettssikkerheten for den enkelte ved at kommunens styringssystem underlegges kontroll. Fylkesmannen har for øvrig ingen bemerkninger til de områder som foreslås lagt inn under fylkesmannens tilsyn.

Fylkesmannen ser det som positivt at det lovfestes at tjenestene skal være forsvarlige, og at forsvarlighetskravet omfatter både ytelser, innhold og omfang. Det har lenge vært et ønske om å få dette inn i loven da det er lite tilfredsstillende at helse- og sosiallovgivningen ikke har likelydende krav til faglig forsvarlighet. I praksis har imidlertid kravet til forsvarlighet vært praktisert som en fortolkning av sosialtjenestelovens formålsbestemmelse og fylkesmannens tilsynsansvar. Etter Fylkesmannens mening er det viktig at kravet til forsvarlighet også omfatter at tjenestene må være tilgjengelig, og at et faglig kvalitativt nivå må være i samsvar med samfunnsutviklingen og gjeldende norm for godt sosialfaglig arbeid.

Fylkesmannen ser også positivt på at bestemmelsene om kommunens generelle oppgaver for en vesentlig del er tatt med i lovforslaget, slik at helheten i tjenestene ivaretas og at bestemmelsene underlegges fylkesmannens tilsyn. Fylkesmannen mener imidlertid at internkontrollplikten og fylkesmannens tilsynsansvar også bør omfatte kap. 2 og 3.

Fylkesmannen slutter seg til departementets forslag om at kommunene skal føre internkontroll. Kravet til internkontroll omfatter i dag kommunale tjenester i form av sosiale tjenester i form av praktisk bistand, avlastningstilgang og lignende etter § 4-2. Kravet til internkontroll vil bidra til sterkere styring av virksomheten og må være forpliktende for både kommunen og statlig etater. Organisering av virksomheten vil ikke fremgå av lovbestemmelsene og må også fremover, klargjøres gjennom avtaler. På grunn av organisasjonsmodellen er det naturlig at kommunen gjøres til pliktsubjekt i loven. Selv om gjeldende sosialtjenestelov legger oppgaver til sosialtjenesten, har det aldri vært tvil om at det er kommunen som sådant som er pliktsubjekt bl.a. ved fylkesmannens tilsyn.

Etter Fylkesmannens vurdering er det et behov for å avklare hvem som har ansvar for kommunens internkontrollsystem, i all fall en presisering av at både kommunen som sådan, og kommunen i NAV, har ansvar etter internkontrollforskriften. For å sikre at dette ivaretas, må kommunen sørge for en avtale med NAV-ledelsen i kommunen slik at det er klart hvem som har ansvaret for internkontrollsystemet innad i NAV, og hvem som har ansvar for å følge opp evt. avdekkede pliktbrudd etter tilsyn.

Begrepet "sosialtjenesten" er forandret til "kommunen" eller "kommunen i arbeids og velferdsforvaltningen". Dette er ikke ment å føre til materielle endringer. "Kommunen" har ansvar for å ha internkontrollsystem. Ellers er "kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen" benyttet som pliktsubjekt. Det er gitt en forklaring på hvorfor man har valgt å bruke de ulike begrepene i den enkelte bestemmelsen, men det er vanskelig å få tak på hvorfor, og bestemmelsen fremstår dermed som forvirrende.

Når det gjelder kommunens ansvar for råd- og veiledningstjeneste, bør loven presisere at dette også omfatter gjeldsrådgivning og bistand til utenrettslig oppgjør. Dette er ofte sentrale områder i arbeidet med økonomisk sosialhjelp.

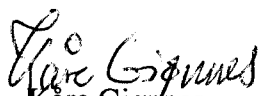
Departementet viser til at det er foretatt visse språklige forandringer i deler av lovteksten, men at dette ikke medfører noen materielle forandringer i gjeldende sosialtjenestelov. Det er gjort en forandring i reglene for refusjonskrav mellom kommuner etter opphold i institusjon eller bolig med heldøgns omsorgstjenester jf § 10-1 andre ledd. Etter Fylkesmannens mening medfører den språklige forandringen en reell forandring i det materielle kravet om adgangen til å kreve refusjon. Refusjonsadgangen er i lovforslaget begrenset til vertskommunen, noe som vil avgrense andre kommuners anledning til å søke refusjon for sine utgifter, dersom vedkommende tjenestemottaker bosetter seg i vertskommunen.

Når det gjelder bestemmelsen i § 6-1, definisjon av enkeltvedtak, har Fylkesmannen i tidligere høringsuttalelse stilt spørsmål ved hvorfor det er presisert at det kun er avgjørelse om ikke å innvilge individuell plan, som er enkeltvedtak. Utarbeidelse av individuell plan er fortsatt frivillig. Fylkesmannen antar at bestemmelsen er utformet slik for å presisere at det kun er selve spørsmålet om å få innvilget en individuell plan, ikke innholdet i planen, som kan påklages. Men når bestemmelsen er gitt for å definere hva et enkeltvedtak er, kan bestemmelsen forstås slik at det å innvilge en individuell plan, ikke er et enkeltvedtak. En person kan heller ikke påtvinges en individuell plan, slik at man bør vel også kunne påklage et positivt vedtak dersom man ikke ønsker det.

Taushetsplikten oppheves for de sakene som gjelder de tjenestene som blir overført til ny lov. I mange NAV kontor er også andre tjenester, f.eks. rus, tatt inn i NAV-kontoret. Etter Fylkesmannens mening må det avklares om dette betyr at taushetsplikten når det gjelder sosialtjenestelovens kap. 4-tjenester til disse tjenestemottakerne, er underlagt en skjerpet taushetsplikt sammenlignet med de opplysningene som gjelder økonomisk stønad og midlertidig bolig?

Lovforslaget innebærer en dobling av tilsynsromfang og ressursbehov ved fylkesmanns-embedene. Fylkesmannen forutsetter at dette medfører tilsvarende ressursøkning til embedene.

Med hilsen


Kåre Gjønnes
fylkesmann


Jan Vaage
fylkeslege

Kopi:
Landets fylkesmenn